

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Érleltben: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
 Földben: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— december 11.

(Derék bíró) Kassa eddig is híres volt a dómjáról, szép asszonyáról, sonkájáról, szivarjairól. Tetézték jó hírét a lakatosok, a kik valaminthogy nem vállalkoztak arra, hogy az önkénynek ajtót nyissanak, úgy nem lesznek rábirhatók arra, hogy a szabadságra lakatot verjenek. Most pedig ott a bevádolt alispánt felmentő bíró, aki ítélletével hatalmasan megbélyegzi a törvénytelen kormányt. Valóban elmondhatjuk, hogy „Sziciliában vannak még bírák.” Mert imé vannak Magyarországon is!

(A kis hami-itó) Egyik szegedi lap társunk azzal az érdekes fölfedezéssel lep meg, hogy a kormánynak egyik, főhadnagyoeskából faragott fő embere . . . váltót hamisított. Ezért hámozták ki az uniformisból. De hát mi tehetett egyeb alkalmassá a méltóságos urak díszruhájára? Törvényt hamisítani gyerekjáték annak, a ki már váltót is hamisított. — Ebben a kinevezésben tehát következetességet kell látnunk.

(A biboros) Samassa egri érsek végre bibornok. Imé, megint egy magyar, aki biborosan látja a jövőt. Imádkozza hát le a szerencsés főpap hazánkra is a hajnal biborát!

Jövő.

-- dec. 11.

(gr.) Ködös időket élünk . . . Olyan időket, amelyekről azt mondja a közmondás, hogy késsel lehet vágni a ködöt . . . Könnyen megy ilyenkor a vonat-összetűzközés, emberek súlyos társzekerek alá kerülnek, jó csmerősök ha találkoznak, sem ösmernek egymásra, a ki pedig lámpát visz magával, nem nyer sokat, mert ilyen időkből a világosság alig hatol el néhány lépésnyire! Valami nagy reflektornak kellene égnie az események fölött, mint a hogy világító tornyokat állítanak a tenger zugó hullámai fölé. Hol az a világosság, a melynek fénye mellett megláthatnók a jövő közelgő árboccsait?

Mert köd terjed mindennek fölött. Szép karácsony ünnepének közeledtekor, a melyet csupán a szívek békéje tehet valóban boldog ünneppé, nagy-pénteki hangulatok dülnek a szívek mélyében. A Megváltó születését súlyos határnap előzi meg, amelyen eldől, hogy újabb szenvedés és nyomor vár-e még a szerencsétlen nemzetre, vagy megszállja-e a lelkeket a szeretet Istenének szelleme!

Hónapok óta csöndes szemlélődéssel fogadtuk az eseményeket. Arra fegyelmeztük magunkat, hogy a politikai élet porondján küzködő gladiátorok lelkében keressük a jóhiszeműséget. Elvégre is harcba viszi ki-kí a maga céljait, valamelyiknek győznie kell, akár jó, akár rossz hiszemmel csatlozik kihirdetett jelszavához. Hát igyekeztünk jóhiszeműséget lelteni minden törekvésben és a szerint mérlegelni, hogy valamely törekvésnek a győzelméből mi jó származhatik a hazára?

Mindentűtt kivonást és mindenűtt összeadást végeztünk. Kezdtük az ősz király uralkodói tényeinek mérlegelésével. Levontuk ezek summájából a Habsburgok dinasztiajának régi törekvését, mely az öszbirodalmi eszmében, mindenkor Ausztria becézgetésében, a nagy hatalmi állásnak mindent feláldozó katonai rögeszméjében és a magyar politikusok nemzetietlen irányba való terelésében áll. Maradt a kivonás után az elaggott király esküje és annak tudata, hogy a mit tőle tapasztalunk, azt talán nem is ellenséges érzés, hanem az aggkor és a mi élhetelen államférfiaink által támogatott megszokással járó természet, a mely csak azt tartja igaznak, a mit megszeret, felfog és megért. A levonás súlyos, az összeadás eredménye csekély értéket hagy meg, a jövő titkait ezen az alapon megfejteni nem lehet.

A mi különleges helyzetünkből folyik, hogy a király és nemzet hűsége hazánkban gyakorta két különböző fogalmat jelent. Itt a törvénytelen kormány. Ne nézzük pillanatig, hogy ennek a közszabadság ellen törő dühöngése, alkotmánytiprása, forradalmi természetű szövetkezései, szennyes eszközei semminemű eszmével nem igazolhatók. Marad az a következtetés, hogy ők a két hűség közül a király hűségét választották és ennek érdekében nem tartanak méltatlannak semmi eszközt, semmi kísérletezést. — Ám mi jóra vezethet az ő sorvasztó működésük, mikor már az ő kiinduló tételök is helytelen és hazug. Mert ha más országokban sem szabad külön elválasztani a királyt és nemzetet, különválasztása nálunk is veszedelmet jelent, még pedig úgy a nemzetre, mint a királyra nézve. Tőlök a helyzet orvoslását nem várhatjuk. A bűnös kormányok néha erőseknek látszanak, ám nem tartósan, mert ha az igazság és eszély (a melyek nem változatosabbak eszközök dolgában, mint a gázság és ostobaság) pillanatig meg is hátrálnak előttük, elkövetkezik gázságuk és ostobaságuk olyan cselekedete, a mely nyakukat kell hogy szegje.

Ezt tanítja a történelem, ezt látjuk e pillanatban is.

Hát nem szemlélődünk, nem töprengünk tovább, hanem e helyett megalkotjuk szilárd nézetünket. Kőd van, földi kéz nem vezethet ki az egyenes utra. Keressük a haza és király hűségének páros csillagát. A magyar királyért, a ki tartozik nemzeti királynak lenni, mert akkor övé a nemzet hűsége, ha maga hű a nemzethez. A nemzeti védelemre szövetkezett jeleseinké a jövő s ha igaz, hogy az uralkodó és a nemzetipártok keresik a kölcsönös megértést, akkor nem aggódunk a jövőendő felett, mert ha mindkét részt jóakarata vezérli, akkor szép karácsony ünnepével csakugyan boldog ünnepet ér meg a magyar!

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, dec. 11.

(Széll Kálmán redivivus.)

A béke kérdése erősen foglalkoztatja a politikai világot. Minden párton nagy a hajlandóság a béke megkötésére, csak a kezdeményező szerepére nehéz vállalkozót találni. Messzemenő kombinációkat fűznek politikai körökben Széll Kálmánnak szombaton Kossuth Ferencnél tett látogatásához. Széll Kálmánhoz közelállók kijelentik, hogy ennek a látogatásnak nem volt semminemű politikai jelentősége, csupán udvariassági aktus. Ez a kifogás azonban úgy látszik csak takarója akar lenni Széll Kálmán akciójának. Beszélnek ugyanis, hogy Széll Kálmán végre elérkezettnek véli az időt arra, hogy a politikai mozgalmakban ő is aktív részt vegyen és szombaton olyan megbeszéléseket folytatott Kossuth Ferencsel, amelyekről könnyen kiindulhat a békés megoldáshoz vezető akció.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök, mint már ismételtén kijelentette, bármely pillanatban kész átruházni a kormányzás terheit a parlamenti többségre. Andrásy Gyula grófot ujabban ismételtén megkínálták azzal, hogy vállaljon valamelyes átmeneti kormányt. Az alkotmánypárt vezére kijelentette, hogy ő a függetlenségi párt nélkül semmiesetre sem hajlandó kormányt vállalni, aminthogy jelentős nemzeti engedmények nélkül sem hajlandó magára venni az ország vezetésének súlyos felelőségét. Koalíciós körökben beszélnek, hogy Andrásy Gyula gróf most erősebbnek érzi magát, mint valaha, mert állítólag Széll Kálmán be fog lépni az alkotmánypártba. Ez a hír azonban nagyon valószínűleg látszik és lehetséges, hogy onnan ered, hogy Széll Kálmán csakugyan kezd politizálni.

(Pestvármegyei ház.)

Ma nagy izgalommal várták Beniczky Lajos alispán megérkezését, amit a vasárnapi lapok mára jeleztek. — A hír azonban nem bizonyult valósnak. Beniczky állapota még nem javult annyira, hogy a kellemetlen téli időben haza érkezhessen. Megcáfolták azt a hírt is, hogy szombaton Laszberg gróf aláírta a központi tisztviselők felfüggesztéséről szóló okiratot. A pestvármegyei tisztviselők felfüggesztésére Laszberg gróf még nem kapott felhatalmazást. Römer főjegyző helyettes ma az összes főjegyzői aktákat átcsignálta Dubraviczky László tb. főjegyzőre. Ennek az a magyarázata, hogy Römer még nem ismeri a vármegyei közigazgatást és így a restancia rendkívül felszaporodott.

(Zalamegye közgyűlése.)

Zalamegye mai közgyűlésén Hertelendy Ferenc főispán bejelentette, hogy tudomására hozta a belügyminiszternek, hogy hivatalos működését megszünteti és a főispáni állást elhagyja. Hertelendy már régebben bejelentette lemondását a belügyminiszternek, aki a főispánt az ügyek további vezetésével bízta meg. A vármegye mai közgyűlése úgy határozott, hogy az alispán beköltözik a főispáni lakásba és az alispáni hivatalt más hivatalos helyiségül használják föl. Elhatározták továbbá, hogy a közgyűlési tereben egy márványtáblába belevésik azok nevét, kik a mai kormányoknak segédkeznek.

(Kossuth és Apponyi.)

Kossuth és Apponyi között ma hosszú konferencia volt a választójog általánosítása dolgában.

Ez kapcsolatban áll a szociáldemokraták tegnapi gyűlésével, amelyen tudvalevőleg elhatározták, hogy ma este a függetlenségi párt helyisége elé vonulnak. A rendőrség ezt a tüntető menetet betiltotta, csupán annyit engedett meg, hogy 20 tagú küldöttség mehesse a függetlenségi pártkörbe, ahonnan visszatérve, tudassák a függetlenségi párt választását a „Népszava“ előtt várakozó elvtársakkal.

(Szabolcsmegye közgyűlése.)

Nyiregyházáról táviratozzák, hogy Szabolcsmegye mai közgyűlésén Feillich Berthold báró főispán bejelentette, hogy a kormánytól sürgős felmentését kérte. A közgyűlés hazafias tetteért megéljenezte a főispánt.

(A függetlenségi párt értekezlete.)

Nagy jelentőségű határozatot hozott mai értekezletén a függetlenségi párt. Az a 180 főnyi lelkes gárda, amely a nemzeti ellenállás korszakos jelentőségű mozgalmából olyan impozánsan kiveszi a részét, ma tanubizonyosságot tett amellett, hogy hű őrzője és ápolója minden nagyjelentőségű kérdés mellett kiválóan a nemzeti törekvéseknek.

A ma esti értekezleten Polányi Géza elnökölt. Apponyi Albert gróf nagyhatású beszédében fejtegette a vezérő bizottság álláspontját a december 19-iki képviselőházi ülésről. Ezzel kapcsolatban elhatározták, hogy az esetleges elnapolás ellen teljes erővel tiltakozni fognak. Azt azonban a kibon-

takozás érdekében kimondták, hogy ezuttal még nem maradnak együtt. Az általános választó jog tekintetében hosszas vita fejlődött ki, amelynek végén elfogadták a következő határozati javaslatot:

A függetlenségi párt kimondja, hogy programjában levő parlamenti reformoknak keretében az általános szavazati jognak megvalósításán teljes erejével törekszik anélkül, hogy a nemzeti törekvések érvényesítéséért folyó harcot ezért háttérbe szorítani, vagy a szövetséget megbontani engedné.

Ezen határozat folytán a szociálisták tervezett tüntetésükről lemondottak.

Utazás Papp László körül.**12000 koronás jutalék-ügy.****Meghiusult szavazás.****A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.**

(Saját tudósítónktól.)

— dec. 11.

A jog és pénzügyi bizottságnak mára hirdetett ülésén első tárgyként Papp László 12000 koronás jutaléka szerepelt. Az ügyet bővebben ismertetni felesleges. Vonatközsül elég megállapítani a tényállásból annyit, hogy a városnak 1896-ban, a városi szeszüzlet felügyeletére az akkori tanács tagjából kiküldött ötös bizottsága 1898-ban 6000 forint jutalékot utalványozott ki Papp Lászlónak abbéli érdemei elismeréséül, hogy a szeszüzletet felvirágoztatta. Szerződése szerint Papp Lászlót ezt a jutalék meg nem illette. Az ötös bizottság ezt tudván, azt a 6000 forintot az adományozó jegyzőkönyvben tisztán jutalomnak minősítette.

Mikor a város volt adóügy szenátora, Hajdu Gyula és Papp László között kitört a háború, — amelyből sajtósággal Papp László került ki győztesen, — Hajdu Gyula ezt az egész 6000 forintos dolgot szellőztetni kezdte a közgyűlés előtt és azt vitatta, hogy Papp Lászlónak egyáltalán nem voltak érdemei a szeszüzlet felvirágoztatása körül, amennyiben az legfeljebb pálinka virágokat hajtott, — tehát vissza kell követelni tőle a 6000 forintot. A közgyűlés ekkor három tagú bizottságot küldött ki a bonyolult ügy megvizsgálására. A bizottság megállapította, hogy némi tiszta jövedelmet csak úgy tudtak kimutatni a szeszüzletnél, hogy nem számolták el az eladott szeszmenyiség fogyasztási adóját a fogyasztási adó kezelés javára. Miután ez szabályellenes volt, de meg az ilyenképen jelentkező összeg leszámítása után a szeszüzlet jelentékeny veszteséggel zárult az 1906, 907 és 908 években, joga van a városnak Papp Lászlótól a jogtalanul felvett 6000 forintot visszakövetelni. A vizsgáló bizottság ezen véleménye júniusban került a jog és pénzügyi bizottság elé. Ott akkor elfogadták a kiküldött bizottság érveléseit, de az összes iratokat kiadták dr. Magoss György főügyésznek azért, hogy mondjon véleményt arra nézve, vajjon jogi szempontból tartozik-e Papp László, vagy az ötös bizottság, vagy az akkori tanács, vagy egyáltalán tartozik-e valaki a 6000 forint tekintetében kártérítési kötelezettséggel?

Dr. Magoss György véleményét, — amely abban esúcsosodik ki, hogy Papp Lászlótól egyáltalán nem, míg az ötös bizottságtól, vagy az akkori tanácstól csak kétes eredménnyel követelhető vissza a 6000 forint, — ma terjesztette a jog és pénzügyi bizottság elé.

Az ülés három órakor kezdődött és hét órakor ért véget. Ezen idő alatt folyton Papp Lászlót tárgyalták, s végeredményében szétoszlott a bizottság anélkül, hogy valamelyes konkrét indítvánnyal állhatna egyelőre a közgyűlés elé. A betervezett indítványok felett a szavazást máskorra halasztották, amikor majd aztán lehet kezdeni az egész vitus-táncot előlrol. Hogy a határozat hozatala meghiusult, — az annak köszönhető, hogy egyenlő szavazattal — két ízben az elnök is élt döntési jogával, — egyik indítványt sem fogadták el.

Az ügy érdeméhez lesz még alkalmunk hozzászólni. Ezuttal csak regisztráljuk az érdekes vitát és szavazást az alábbiakban.

Vecsey Imre elnök pontban három órakor megnyitja az ülést.

Varga Károly jegyző ismertetni kezdi Papp László 12000 koronás ügyét, de előrebocsátja, hogy tulajdonképpen az ismertetés felesleges lett volna, mert ezt az ügyet a jog és pénzügyi bizottság június havában már tárgyalta, s kimondotta, hogy az egész javaslatot végül kiadja Dr. Magoss György főügyésznek. Dr. Magoss György jelentését a mai ülésen terjesztette be.

Az elnök Vecsey Imre felvele a kérdést, hogy felesleges az összes fontosabb aktákat felolvasni, mert a bizottság minden tagja ismeri bizonyára az egész ügyet.

Márk Endre nem ismeri az ügyet. Az elnök kéri, hogy csak ismertesse az egészet.

Varga Károly jegyző rövidesen összefoglalja az egész ügyet. Ezután előterjeszti a főügyész jelentését. A főügyész jelentése nagyjában azt tartalmazza, hogy Papp László a kérdéses jutalék nem illette meg. Ezt már ugyan a június havában tartott ülésen a jog és pénzügyi bizottság is kimondotta, de ennek megállapítása végett, hogy volt-e joga az ötös bizottságnak kiutalni Papp Lászlónak ezt az összeget s hogy — ha nem — lehet-e a 12000 koronát Papp Lászlónak behajtani, tették át hozzá véleményezésért az ügyet. Erre nézve azt jelenti a főügyész, hogy a szeszüzlet tekintetében a közgyűlés, illetve a városi tanács mindennemű rendelkezését az ötös bizottságra ruházta át, tehát az ötös bizottságnak joga volt a 12000 koronát Papp Lászlónak kiutalni, s ezt most visszakövetelni tőle annál kevésbbé lehet, mert az ötös bizottság ezen intézkedést jóvá is hagyta.

Márk Endre: Óhajtná tudni, hogy a közgyűlés milyen felhatalmazással ruházta fel az ötös bizottságot?

Vecsey Imre szerint az ötös felügyelő bizottságnak semmiképp sem volt joga Papp Lászlónak akármilyen címen pénzt utalni, mert erre a közgyűlés felhatalmazást nem adott, a városi tanácsnak pedig nem volt joga adni.

Márk Endre néhány fontos irat beszerzését kéri. Addig az ügy tárgyalását felfüggesztették. Mikor Varga Károly jegyző elhozta a kérdéses iratokat, azok felolvasása után Magoss György kéri szót, s kijelentette, hogy a mikor a fogyasztási adókat kibérelte a város, olyan nagy bérletösszeg fizetésére kötelezte magát, hogy három év alatt 70—80 ezer forintot fizetett volna rá. Hogy ez meg ne történjék, létesítették a szeszüzletet, amelynek fellendítése Papp László érdeme. Ezért utalt ki az ötös bizottság Papp Lászlónak érdemei elismeréséül 12000 koronát. Ez tehát tulajdonképpen jutalom és nem jutalék.

Tüdös János: képtelenségnek tartja, hogy az ötös bizottság ezen intézkedését a városi tanács jóváhagyás végett be ne terjesztette volna a közgyűlésnek.

Komlóssy Dezső, aki tagja volt azon hármass bizottságnak, amelyei a közgyűlés a

szeszüzlet ügyének felülvizsgálatára kiküldött, kijelenti, hogy a bizottság sohasem látta azt a jegyzőkönyvet, amelyben Papp László 12000 koronás jutalékáról van szó.

Vecsey Imre: Itt van az egész dologban a lóláb!

Schvarcz Vilmos szerint jelenleg a bizottsága előtt az a kérdés fekszik, hogy a főügyészi jelentés alapján mi a teendő? Ha Papp Lászlón nem hajtható be a 12000 korona, kitől követeljük megtérítését? Jelenleg más kérdés nem tartozik a bizottság elé.

Balkányi Miklós azt veszi észre, hogy a kiutalásról tanácsai határozat nincsen. Legfeljebb formailag lehet valamelyes határozat, de érdemileg nincs. Annak megállapítása végett, hogy kitől lehetne követelni a 12000 koronát, leghelyesebbnek tartaná, hogy az egész ügyet terjeszszék vissza a tanácshoz azzal, hogy tegyen a közgyűlésnek jelentést.

Magoss György figyelmezteti a bizottságot, hogy a tanács intézkedését a közgyűlés annak idején jóváhagyta. Arról tehát beszélni sem lehet, hogy Papp Lászlótól valaha is vissza lehessen követelni a 12000 koronát.

Tüdös János szerint a tanács — úgy látszik — átlépte hatáskörét, mert a közgyűlésnek az ötös bizottság intézkedéséről nem tett jelentést.

Magoss György: Elsősorban ki kell hámozni, hogy az ötös bizottság mennyiben lép'e át a hatáskörét?

Tüdös János: Ez egyáltalán nem tartozik ide.

Magoss György: De igenis ide tartozik.

Schvarcz Vilmos: Teljesen felesleges, hogy különféle kérdéseknek a vitába való keverésével bonyolítsák a kérdést. Most abban a tekintetben kell döntenie, hogy kitől lehetne behajtani a 12000 koronát?

Márk Endre: Az kétségtelen, hogy Papp Lászlótól sohasem lehet visszakövetelni ezt az összeget. Ő a pénzt gazdájától kapta, s hogy annak volt e joga azt neki kiutalni, az sem a pénz felvételekor, sem most nem tartozik reá. Ellenben felelős a tanács ezért az összeget, mert ez küldte ki az ötös bizottságot, s annak kellett volna az ötös bizottságnak intézkedéseit törvényes felülbizárlás alá vonni. Az szintén nem tartozik az ügyhöz, hogy aztán majd a tanács kérdőre vonja-e az ötös bizottságot? Ha jogalapja van reá, bizonyára meg fogja tenni. Szerinte tehát az akkori tanácsnak kell megtéríteni az összeget.

Magoss György: a tanácsot úgy egyszerűen nem lehet perelni. Előbb fegyelmet kell indítani a tanács tagok ellen s csak azután lehet szó perelésről.

Vecsey Imre főjegyző csoportosítja az eldöntendő kérdéseket.

Márk Endre: A csoportosítás nagyon helyes. Miután Papp Lászlótól nem követelhető vissza a 12000 korona, annak eldöntése után, hogy volt e joga az ötös bizottságnak jutalékot utalványozni, — kell Papp László kártérítési kötelezettségének teljes figyelmen kívül hagyásával megállapítani az ötös bizottság vagy a tanács visszafizetési kötelezettségét.

Komlóssy Dezső: Nem szeretné olyan hidegen felfogni az ügyet, mint Márk Endre. Szerinte Papp Lászlót a szeszüzlet helyes vezetéséért jutalom (?) megilletné, de nem éppen 6000 frt jutalék. Ő 3000 forintot térítetne csak vissza az egész összegből, a többi pedig Papp László jutalmaként szerepelne. Egyebekben osztja Márk Endre felfogását.

Magoss György szintén helyteleníti azt az eljárást, hogy bár szerződés szerint Papp Lászlót nem illette meg jutalék, — az ötös bizottság mégis utalványozott ilyet. De mert tény az, hogy Papp László érdeme a szeszüzlet fellendítése és ezért jutalmat (?) érdemelt, leghelyesebb lesz, ha nem viszi a bizottság kényes szituációba a közgyűlést. — Azt javasolja tehát, hogy ejtsék el a kérdést egészen.

Tüdös János ezzel szemben indítványozza, hogy a felelősség kérdése állapításuk meg Papp Lászlóra, az ötös bizottságra és az akkori tanácsra nézve egyetemlegesen és fokozatosan.

Elnök ezután bezárta a vitát és meg-

szövegezte az indítványokat. Négy indítvány felett kell szavaznia a bizottságnak. A legenyhébb dr. Magoss György főügyész indítványa, aki irattárba helyezést javasol. Utána következik a Komlóssy Dezsőé, aki 3000 forintot kíván a 6000 forintból megtéríttetni az ötös bizottság által. Márk Endre indítványa Papp Lászlót kihagyja a játékból és csupán a tanácsot és az ötös bizottságot kívánja fegyelmi és peres uton felelősségre vonni. Dr. Tüdös János Papp Lászlóra, az ötös bizottságra és tanácsra egyaránt kívánja a felelősség kimondását.

A szavazás megejtésekor kitűnt, hogy a bizottság szótöbbséggel elvetette Magoss György, Komlóssy Dezső és Márk Endre indítványát.

Vecsey Imre elnök: Miután ilyenformán az első három indítvány elesett, — természetesen dr. Tüdös János bizottsági tag uré fogadtatik el.

Dr. Balkányi Miklós: Nem úgy áll a dolog. Csak tessék szavazásra feltenni a negyedik indítványt is! Hátha azt sem fogadjuk el!

Elnök szavazásra tette fel ekkor dr. Tüdös János indítványát. Mellette is, ellene is négy szavazat volt. Vecsey Imre ekkor elnöki döntéssel el nem fogadottnak jelentette ki Tüdös indítványát.

Operettébe illő jelenet következett erre. Fejér Ferenc azt vitatta, hogy nem kellett volna szavazásra feltenni Tüdös János indítványát, mert a másik három elvetésével természetesen az elfogadottnak kell kijelenteni. Dr. Balkányi tagadja ezt, Végre is másodszori szavazást rendelt el Vecsey Imre elnök megfordított sorrendben olyképen, hogy előbb Tüdös János aztán Márk Endre, Komlóssy Dezső és végül dr. Magoss György indítványára szavaztak.

Az eredmény ugyanaz lett, mint az első szavazásnál.

Erre aztán kitört teljes erővel a fura helyzetben rejülő komikum okozta derűtség. Nevetett mindenki, még talán a nagy könyvszekrények is, amelyek pedig elég csendesen és türelmesen nyelnek le minden tanácskozást.

Végre is a „halasszuk el; döntsünk“ kiáltásokra Vecsey Imre elnök afölött rendelt el szavazást, hogy az összevont indítványok fölött nyomban döntsenek e, vagy pedig halasszák a szavazást a legközelebbi ülésre?

Ekkor aztán élvén döntési jogával kettévágta a gordiusi csomót az elnöklő Vecsey Imre főjegyző olyképen, hogy a halasztás mellett szavazott.

Az ülésen jelen voltak: Márk Endre, Tüdös János, Dr. Fejér Ferenc, Komlóssy Dezső, Jámbor Ferenc, Schvarcz Vilmos, Dr. Balkányi Miklós, Dr. Magoss György t. főügyész, Csóka Samu tanácsnok és Varga Károly tb. tanácsnok, bizottsági jegyző.

Csóka Samu és Varga Károly a szavazásban nem vettek részt.

Meddig aludjunk?

— dec. 10.

Nagy nehézségekbe ütközik egy általános szabály felállítása az alvás időtartamának megállapítására. Pedig ez igen fontos, mert az alvás az egészség fentartására és a zavartalan jólét elérésére okvetlenül szükséges. Első sorban tekintetbe kell vennünk a kort. A pályásbaba életének első hónapjaiban több mint 16 órán keresztül alszik. Az ébrenlét tartama fokról-fokra, a magasabb kor elérésével gyarapodik. Egy éves korukig 14 óra, 1—3 éves korukig 13 óra, 4—6 éves korukig 12 óra alvásra van szükségük a gyermekeknek. 7 éves korukban, midőn rendszeresen iskolába kezdenek járni, 11 óra alvást tartanak elegendőnek. 10 és 11 éves korában elcsiphet egy fél óráskat ebből az időből. Egy 12 éves gyermeknek legalább is 10 óra és egy 14 éves gyermeknek legalább is 9 1/2 óra alvásra van szüksége. Csakis a 15 életévtől kezdve lehet a 9 óra alvást rendszeresíteni, amelyet aztán a magasabb kor elérése után egy félórával meg lehet rövidíteni. Kiváló tekintélyek véleménye szerint 8 óra alvás a fejlődésben levőknel nem elegendő.

Általánosságban a művelt társadalmi körökben is téves felfogás uralkodik e fontos kérdésről. Sokszor a szülők nemcsak hogy türik a gyermekeknek későn lefekvését, hanem mulatságokba való bevonással, amelyek sokszor a késő éjjeli órákig tartanak, elvonják a gyermeket az alvástól. A következők nyek rendszerint nem maradnak el, sápadt arc, fogyás és a tanulási kedv elvesztése vehetők észre. Szellemi munkával, tanulással sem szabad megterhelni a fiatalokat s nem szabad megengedni, hogy a vizsgálatokra való tanulás örve alatt sokáig fenmaradjanak s elrabolják az álmat,

A felnőtteknél az alvás tartama egyéni s különböző. Itt első sorban a testalkatot kell tekintetbe venni. Egy erős, testes embernek bizonyára nem kell oly hosszú alvás, mint egy gyöngé nőnek. Különösen vérszegény- és sápkórban szenvedőknek és olyanoknak, akik súlyos betegségen estek keresztül több mint 8 óra alvásra van szükségük. Nehéz munkát végző embereknek, munkásoknak stb. rendszerint nem elegendő az az alvási idő, amit átalusznak. Fáradtan térnek nyugvóra, s kevésbé kipihenve, rövid, vagy zavart alvás következtében kezdik meg ismét munkájukat. Aggok 9—10 órán át aludjanak.

Az alvás tartamát mindig az egyéni szükséglethez képest kell megállapítani: csakis a gyermekek aludjanak sokáig.

IRODALOM.

Árverésen.

Az árverésekhez betérve,
Sokat tapasztaltam biz én;
Sok minden jut kótyavetyére,
Mit elsirat ur és szegény.

Bukott urak sok pompa tárgya,
Uszik el, vesztve nagy csatán;
Majd a nyomor szegényes ágya,
Utolsó vagyonkája tán.

Elnéztem, ám nem szóltam én a
Fillérek küzdelmeibe;
Nyerjen az árverő hiéna,
Tanulni jöttem én ide.

Voltam már sok nagy árverésen,
És folyt a harc szivek miatt...
Vártam s elállt a szivverésem:
Hogy többet ki ígér s ki ad!

Csak egyszer küzdtem... rajta, rajta...
Bohó kis sziv... nem hagytam én!
S nem tudta a hiéna-fajta
Mit ér... mindmáig az enyém!
Gáspár Imre.

A lu meg én. Ily cím alatt Simon István ev. ref. tanító előfizetést nyit humoros munkájára. E mű tele van hamisítatlan, tögyökeres magyar beszéddel, mely a debreceni ember beszéd módját, gondolkodását, szokását legjobban jellemzi. A könyvére 2 korona. A könyvet jellemző zománca végezt ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— december 10.

Hangversenyek, dalestélyek,
Táncvigalmak...
Jó a dolgunk, hegyen völgyön
Lakodalmak.

Eb ki bánja! Zengjen a dal!
Uramfia,
Legalább így lesz körülünk
Harmónia!

Az első protestáns-estély.

— dec. 11.

Az első protestáns-estély — a melynek lefolyásáról már megemlékeztünk — a legszébb emléket hagyta mindazok szívében, kik ennek a gyönyörködtető, élvezetes estnek vasárnap este szemtanúi voltak.

Az érdekesen, vonzóan összeállított műsor a legmagasabb igényeket kielégítette, bár a jelenlegi estély inkább vallásos színezettel bírt, de a cél elérésére, az estély jellegére nézve ez most másként nem is lehetett.

Városunk legműveltebb, legintelligensebb közönsége találkát adott itt egymásnak, a diszteremben egy talpalatnyi üres hely nem volt s mindenki mohó élvezettel leste az elröppanó szavakat és hangokat.

Nem lehet említés nélkül hagyni Dr. Matócsy László kifejtett, rendkívüli buzgalmát a nagysiker elérése tekintetében; egyedül neki tulajdonítható az az összhang és kellemesen gyönyörködtető élvezet, mely mindenkinek tetszésével találkozott.

A közönség nagy köszönettel tartozik Dr. Matócsy Lászlónak, kinek találékonytárgya, önfeláldozása valóban nem ismert határt.

Felbuzdulva az estély óriás sikerétől, a rendőrség a jövő havi Protestáns-estélyre a műsorba egy érdekes monológot s egy szellemes kis vígjátékot óhajt felvenni, melyek a legnagyobb meglepetést fogják előidézni; szereplőkül kitűnő erők lettek megnyerve.

Igy a második protestáns-estély sikere már előre biztosítva van.

— A kaszinó Kazinczy-pályázata.

Bő termést hozott az idei Kazinczy-pályázat. Három díj volt kiűzve és mindegyikért szép számú munka versenyz. Az első kérdéssel (Csokonai lírai költészetének méltatása) négy műpróbák között meg, a költői tételeire három, a műfordításra öt pályamű érkezett. A Csokonai-kör választmányja legközelebb küldi ki a bíráló bizottságot az eredmény megállapítása és a kitűzött díjak odaítélése végett.

— **A Petőfi Dalkör** e hó 14-én az az csütörtökön a Margit-fürdő disztermében szavalt és táncol egybekötött dal és zene-estélyt rendez, melyre felhívjuk a táncolni szerető hölgy közönség figyelmét, annyival is inkább, mivel a rendező bizottság mindent elkövetett, hogy ezen estély az ott megjelenő hölgyeknek mindenkor kellemes visszaemlékezésül szolgáljon.

— **Ari Károly gépész felépült.** Ari Károly kisvasuti mozdonyvezető, akit mintegy öt hat héttel ezelőtt az a végzetes baleset ért, hogy a kisvasut levágta lábait tegnap hagyta el teljesen felépülve a kórházat. A szerencsétlenül járt embernek a kisvasut igazgatósága már megrendelte műlábakat, melyek rövid idő múlva elkészítenek és akkor Ari újra elfoglalja régi állását, mert a műlábak által munkaképessé válik és teljesen megfeleltet hivatásának.

— **Kun Árpád hangversenye.** E hó 17-én vasárnap este fél 8 órakor érdekes művészi eseményben lesz része a debreceni hangverseny közönségnek. Ugyanis a máris világhírű hegedűművész hazánkba a 11 éves kis Kun Árpád, ki most külföldi hangverseny körútja után a múlt héten Budapesten is bemutatta fényes művészetét egy hangverseny keretében és egy csapásra meghódította úgy a sajtót mint a közönséget, hozánk is eljön és egy önálló hangversenyben akarja a debrecenieknek tudását bemutatni. A hangversenyben még közreműködik Ladini Mária hangverseny és opera énekesnő is, ki a nyári szezonban Máriaudvarban a világ fűrdőben hangversenyzett óriási sikerrel. A részletes műsort legközelebb fogjuk közzétenni. Jegyek a következő helyérek

mellett I. rendű ülőhely 5 korona II. rendű ülőhely 3 korona. Állóhely 3 korona kaphatók: Csáthy Ferenc könyvkereskedésében, Egyháztér 2. sz.

— **A Kossuth írógépe.** Fejérváry Géza báró, mint pénzügyminiszter, az aradi Kossuth-asztaltársaság felterjesztése folytán kivételesen megengedte, hogy a Smith Premier társaság által ajándékozott írógép a szoboralap javára kisorsoltassék. A kivétel arra vonatkozik, hogy a miniszter az idegen ipartermék kisorsolását is megengedte.

— **Elkötötték a lovat.** Lovat vásárolt tegnap Veress Sándor Tégláskerti lakos fuvaros és mintahogy már ez ősidőktől fogva szokásos a vásár után természetesen áldomás írást rendezett. Egy Hatvan utcai kurta korosmába tért be néhányad magával, hogy lerója a hagyomány iránti kegyeletét. Amíg amíg azonban ez tartott, a lovat kívül egy a csapszék előtt levő fához kötötte. Történt pedig, hogy azalatt míg bent a korosmában nagyban üritette komáival a poharat a jószág takaros mivolta, meg holmi jó tulajdonságaira, valaki szép csendben elkötötte azt. A fuvaros véletlenül kitekintve konstataulta ezt a szomorú tényét és egyszerűen otthagya a cimborákat. Rohant a rendőrségre és bejelentette az esetet. Még is indították a nyomozást nyomban, de bizony még eddig se híre, se hamva a lónak.

— **Debreceni tornászok Nyiregyházán.** A debreceni Tornaegyesület 24 tagja e hó 10-én délután Nyiregyházán az ottani tornászokkal együtt házi ünnepélyt rendezett a főgimnázium tornacsarnokában. A látogatásnak első célja volt: a nyiregyházi közönség érdeklődésének felkeltése s az ottani tornaegylet megalakulásának elősegítése. Remélhető, hogy mindkét irányban meg lesz a hatás. Az ünnepély egy rendes torna óra keretében folyt le: 14 nyiregyházi és 18 debreceni tornász vonult fel, a csinos képet mutató szabadgyakorlatok után csapatornázás volt korláton és nyújtón s ugyanott néhány szabadon bemutatott gyakorlat. Tekintve hogy Nyiregyházán rövid idő óta folytatnak rendszeres egyleti tornázást olyanok, kik évekkal ezelőtt hagyták azt abba, őszinte elismeréssel kell szólunk a tagok kitartó munkájáról s Miklóssy János főgimnáziumi tornatanár lelkes buzgalmáról. — A magas ugrásban és a súlyemelésben mérkőztek azután a két egylet tagjai, abban a legjobb eredmény 165 cm. földről (Schirf Henrik D.) emebben a 40 kgos súlyt Rudelfi Imre 50-szer nyomta fel páros karral. — Ablakugrás után a nyiregyháziak iskolavívást mutattak be Rónay Jenő vezetése mellett. — Végül labdahajszóló volt. A szabadgyakorlatokat Strifler Ferenc a debreceni egylet művezetője állította össze és vezette. Hogy az első ilyen kísérlet várakozáson felül sikerült, az a tornászok lelkes munkáján kívül főleg a nyiregyházi tornászok s Miklóssy János vezetőjük a kedves családja szíves fogadásának és vendégszeretetének köszönhető. A közönség is szép számmal jelent meg. — Remélhető, hogy az ügynek így adott lökés nagyobb s nagyobb hullámokat fog vetni s ha a nyiregyháziak februárban, vagy márciusban Debrecenbe jönnek, már félelmetes versenytársai lesznek a debrecenieknek.

— **Gyászjelentés.** Nánássy Lajos haláláról a család a következő gyászjelentést küldte szét: A legszelvényebb fájdalommal érteztük a szeretett jó férj, atya, testvér, vő, sógor és rokon Kiekárándi és Nagyvárad Nánássy Miklós birtokos és nyugalmazott városi tisztviselőnek életének 48 ik, házasságának 23 ik évében, három hónapi súlyos szenvedés után, f. hó 10-én éjjeli háromnegyed 12 órakor történt csendes elhunytát.

Kedves halottunk földi részei f. hó 12-én délután fél három órakor, a Daák Ferenc-utca 19-ik számú házuaktól fognak az evang. ref. temetőben örök nyugalomra tétetni. Debrecen. 1905. december 11-én. Aldás és béke lengjen porai felatt! Özvegye: Nánássy Miklósné szülj Dragevitz Matild. Fiai: Nánássy Ferenc, Nánássy László. Testvére: Nánássy Erzsébet férjével Góth Auréllal. Apósa: lovag Dragenitz Péter. Sógornői: Özv. Nánássy Gáborné leányával. Özv. Ugron Jánosné leányával. Sógora: Dragenitz Béla nejjével és leányával. Sissovich Hedvíg férjével Dr. Alfay Zoltánnal. Sissovich Károly és Sissovich Lajos.

— **Ölelgetés közben.** Zankó Benedek Veres utcai lakos tegnap este mulatozás közben addig-addig ölelgette Ballovitz Pál barátját, míg annak zsebéből 9 korona készpénzt kilopott. A pénz egy részét eladta, egy részét pedig édes apjának átadta. Az eljárást ellene megindították.

— **A budapesti szedősztrájk epilogusa.** Tudvalevő, hogy a budapesti szedősztrájk annak folytán szűnt meg, hogy a bojkottált lapok olyértelmű nyilatkozatot írtak alá, amelynél fogva nem szabad nekik ezentul az általános választói jogért küzdők működését kritika alá vonni. Ezt az egyezséget a „Pesti Hírlap“, „Budapesti Hírlap“ és a „Budapest“ kivételével az összes többi lapok kiadói aláírták. Ma annyiban változott az egyezséggel megállapodott helyzet, hogy a „Pesti Hírlap“, olvasói ellehetnek készülvén arra, hogy a lap nem a rendes terjedelemben és időben fog megjelenni. Ezt a körül ményt maga a „P. H.“ jelenti be olvasóinak mai számában, a „Szedő sztrájk és a Pesti Hírlap“ című közleményében.

— **Boncolás a közkórházban.** A tegnap éjjeli tüzvész áldozata a szerencsétlen Kállai István napszámos embernek összeégett hulláját holnap délután felboncolják a közkórházban. A boncolást valamelyik kerületi orvos végzi Kovács readórfogalmazó jelenlétében.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképezési, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjfalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő lakatban.

x **Messze földön nincsen párja a Mentze Henrik ujdonságok áruházának Piac-utca 50. és Szent-Anna-utca sarkán ott lehet vásárolni igazán szép, jó és olcsó ajándék tárgyakat karácsonyra és újévre, a kiszolgálás előzékeny és pontos.**

x **Hölgyek figyelmébe.** Alkalmi be vásárlás december 31-ig. Rendkívül lezártított áru divatcikkek, selymek, női ruha kelmék, felöltők Molnár Ferenc (Zádor Lajos utóda) női divattermében.

x **Papa! Mama! baba! Mentze.**

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz hajszesz. Ké-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerárban, Piac-utcán.

x **Uj aranyozó folyadék, melylyel mindenki bármit is azonnal moshatóan újja aranyozhat. 1 pinta csomag 40 kr. Kizárólag Mentze Henrik ujdonságok áruházában kapható.**

x **Férfi divat ingek készen és mérték után 1 frt. 75, 2, 2.50. és 3 frt. legszebb nyakkendők 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok Fekete férfidivatüzletében.**

Az Arany Bike kávéházban minden este cigányzene.

x Uraknak és hölgyeknek, öregnek és fiataloknak egyaránt rendkívüli eredeti újdonságokat szereshetünk be Karácsonyi és újévi ajándékkul Mentze Henrik újdonságok áruházában, Piac-utca 50, Szent Anna utca sarkán Olcsó szabott ár! Előzékeny kiszolgálás!

x Karácsonyi ajándékkul a szövőipar remek példányait van szerencsém bemutatni és ajánlani a n. é. közönségnek, mely célból szíves látogatását kéri: Kardos László Kossuth-utca 9. Telefon 113.

x Fejtörő, szórakoztató, türelmi és társasjátékokból meglepő szép újdonságok Mentzénél.

Megölte a sógorát. Gyilkosság Hajdunánáson.

Esküdtszéki főtárgyalás.

— dec. 11.

(Saját tudósítónktól.) Ez év tavaszán véres szenzáció tartotta izgalomban Hajdunánás városának lakosságát. Április havában történt, hogy Csonó Sándor odaváló lakos összetűzés hevében meggyilkolta a vele szomszédságban lakó sógorát Nábrácki András tehetős gazdálkodót. Az esetnek kínos előzményei vannak. Nábrácki András, akit Hajdunánáson mindenki iszákos, durva, kötekedő, veszedelmes embernek ismert állandóan rosszindulattal viselkedett, és halálos gyűlölettel volt eltelve Csonó Sándor iránt.

A két ember között ugyanis valami földbérleti szerződéses viszony állott fenn és ebből származott az összekülböztetés, melynek szomorú következményei lettek.

A gyilkosság előzményei.

A jómódu Nábrácki bérlője volt a református egyház tulajdonát képező huszonöt holdból álló földtagnak, melyből néhány holdat bérbe kiadott sógorának, a szegényebb sorsú Csonó Sándornak, aki pontosan le is fizette neki a kiszabott lejáratú időszakokra a kikötött bérösszeget. Történt azonban, hogy az egyház a Nábráckinak bérbe adott földtag bérlőösszegét felemelte, mely a szerződés értelmében bizonyos feltételek alapján jogában állott. Ilyenformán tetemes különbözet terhelté Nábráckit, aki e körülmény közbe jöttével most már azt kívánta, hogy a sógora is aránylagosan fizessen többet a tőle bérelt földbarabkért.

Igen ám, csak hogy ez viszont nem volt reá kötelező, tehát joggal megtagadta a kívánság teljesítését. Ebből kifolyólag aztán a rokonok között kitört a háboruszkodás, mely mindegyre jobban elmérgesedett.

Erőszakkal akart célt érni.

Nábrácki határtalan erőszakoskodással, életveszélyes fenyegetésekkel akarta kényszeríteni Csonó Sándort az őt meg nem illelő követelés teljesítésére.

A szegény embert családjával együtt állandóan rettegésben tartotta vad, indulatos természetű sógora, aki nem egyszer fegyverrel kezében fenyegetődött, hogy kiirtja, familiástól elpusztítja őket. Ezt pedig olyan haramia módon tette, hogy magatartásából a legrosszabbat lehetett következtetni. Az állapot egyre veszedelmesebb, türelmetlenebb kezdett lenni. Utóbb már valósággal bujkálni kellett Csonóéknak a féktelenül indulatos Nábrácki elől. Megtörtént ugyanis, hogy Nábrácki dühöngésében annyira ment, hogy éjjente is rájuk rontott és már már védekezni sem lehetett a támadásai ellen.

A gyilkosság.

Április 12 én is hasonló üldöztetésben volt részük Csonóéknak. Egész nap mindenfelé kereste Nábrácki Csonó Sándort, aki azonban el tudta kerülni a vele való találkozást. A rossz lelkű embert ez még in-

kább feltűzte s most már csak azért is meg akarta csipni a sógorát, hogy leszámoljon vele. Este vacsora után vad elhatározással, kezében élesre fent késsel rohant át a szomszédságban lakó Csonóékhöz. A család éppen kukoricát hántott, mikor egyszerre valaki döngögni kezdte a bezárt pitvar ajtót és bekiáltotta hozzájuk:

— Gyere ki te kutya és fizess meg a tartozásod, mert különben megöllek!

Csonóék már tudták, hogy a sógor van künn. Minthogy Nábrácki távozni nem akart, Csonó Sándor kiment, hogy lecsendesítse. Erre azonban nem volt ideje, mert amint az ajtón kilépett, Nábrácki neki rontott, fejére villogtatta a kést és gyilkos szándékkal hozzá szurt. A megtámadott ember hátrált előre egészen a szomszédos házat elválasztó kerítésig. Itt azonban mivel menekülni nem tudott, már védekezésre szerült. Hirtelen körütekintett valami védőeszköz után. Talált is, felkapta a kerítés mellé támasztott négyágú vasvillát és beledöfte azt a feléje rohanó Nábrácki testébe, aki erre elesett. Csonó ekkor kiforgatott lelkiállapotában felkorbácsolt dühvel ugrott hozzá, rátérdelt, kiragadta kezéből az éles kést és szinte önkívületen kívül összevissza szurkálta azzal. Csak akkor hagyta félbe a vérengzést, amikor a lármára előke-rült Vandróczy Lajos szomszédja, erőszakkal visszatartotta.

Nemsokára a helyszínére érkeztek még Szabó Mihály és Genesi Mihály közeiben lakó ismerősök is, akik a magával tehetlen, öntudatát veszített Csonót sietve elvonszolták, attól tartva, hogy a földön heverő, több seb től vérző Nábrácki még felkel és újból reá támad. Mikor aztán Csonót biztonságba helyezték mintegy jó féltóra mulva visszamentek a véres eset színhelyére, hogy megnézzék hogy mi történt Nábráckivel, akit azonban már akkor nem találtak ott. A rettenetes összeszurkált ember nagy erőlködéssel felkelt és haza vándorolt. Otthon aztán néhány óra alatt meghalt.

A vizsgálat.

Az esetről természetesen csakhamar értesülést szerzett a hatóság és Csonó ellen a Sándor feljelentés után az ügyesség megindította az eljárást. Miután pedig ügyben a vizsgálat befejeződött, halált okozott súlyos testi sértés büntetésért ma vonták felelősségre az esküdtbiróság.

Az esküdtszéki tárgyalás.

A tárgyaláson Oláh Miklós elnökölt, szavazó bírák Tatay Ferenc és Kerekes János voltak. A vádatösszeget Szabó Bertalan ügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Abraham Dzsó látta el. — Orvosszakértők voltak: dr. Isó János és dr. Varga Kálmán.

Esküdtékül kisorsoltattak: Feldmann Gyula, Molnár Mihály, Ujfalussy Menyhért, Váray János, Vass János, Miklóssy Gyula, Szabó Mihály, Piroška Nándor, Vértessy Imre, Deák István, Gombos József és Pongor János. Pótesküdtékül: Ókrós István, Udvarhelyi Balázs.

Az esküdtzék megalakulása után délelőtt 9 órakor megkezdődött a tárgyalás. Először a vádlottat hallgatták ki.

A vádlott kihallgatása.

Csonó Sándor esendes, nyugodtvérű embernek látszik. A hozzá intézett kérdésekre részletesen elmondja a történeteket, a sógorával lefolyt viszálykodást, mely már-már annyira elkésztette, hogy öngyilkosságra akart vetemedni. — Nem éri magát büntetésnek. Tettét önvédelemből követte el, sógora támadása elől nem menekülhetett, mert életveszélyben forgott, s egyenesen rá volt kényszerítve cselekedetére, ha csak a saját életét nem akarta kockáztatni. Nábrácki ellen nem vétett sohasem, s békében élték mindaddig, míg a földügylet felett össze nem tüztek. Hogy az eset miképpen történt, arra nem emlékszik részletesen vissza. Csak azt tudja, hogy mikor már látta, hogy Nábrácki élete ellen tör és nem tudott előre kitérni,

felragadta a vasvillát és beleszurta. Amint azután művelt, azt öntudatlanul, önkívületi állapotban tette.

A tanuk vallomása.

A vádlott ezen állításait valamennyien megerősítik a tanuk is, akik közül először a meggyilkolt özvegyét hallgatták ki, aki Csonónak testvére. Az asszony elmondja, hogy férje iszákos, garázda ember volt, akit valósággal rettegette a családja. Minden rossz tulajdonsága mellett még a tolvajlást is rendszeresen űzte. A legveszélyesebb fenyegetésekkel kényszerítette őt is, meg a gyerekeket is arra, hogy lopjanak és engedelmeskedjenek is neki, mert félték tőle.

Meggyilkolt leányának vallomása.

Legutoljára a tanuk közül a tragikus véget ért Nábráckinak 14 esztendősz. Eszter nevű leányát hallgatta ki az esküdtbiróság. A leány vallomása körülbelül megegyezik az anyjával. Vad, kegyetlen ember volt az apja, akitől sokat szenvedtek a többi testvéreivel együtt. Fegyverrel kényszerítette őket, hogy lopjanak. Nyárbán kiküldte a más tarlójára valamennyiüket és az ott keresztekbe rakott gabonából lopni kellett nekik. A végzetes esetre nézve elmondja, hogy aludtak már, mikor egyszerre véresen betámolygott az apja és elkiáltotta magát.

— Adjátok ide a puskám hadd lövöldözöm agyon azokat a kutyaikat!

Erre ő és az anyja is megijedtek és kiszaladtak a házból aztán nem is mertek hazamenni reggelig, amikor a szobában a földön feküdvén nagy vértócsában halva találták az apját, aki segély nélkül magára hagyatva elvérzett.

A leány kihallgatása után a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta az elnök.

SZÍNHÁZ.

* Csöppség. Be szoktuk várni a második-harmadik előadást és csak akkor nyilatkozunk részletesebben az előadásról, a midőn feltesszük a színészekről, hogy magukat beleélték szerepeikbe s gondolhatnak a részlet-kidolgozásra is. E tekintetben a legjobb benyomást gyakorolja reánk a „Csöppség” mai előadása. Szabó Irma elbájol a címszerepben. Kedves és temperamentumos mindvégig. De nem találjuk kissé különösnek, hogy az első felvonásbeli jelentéktelen csöppség a második felvonásban már nagyon is határozott és öntudatos uri kisasszony? E nélkül érthetőbb teszi szerepét. Itt tehát lényeg van a jellemzésben. Markovits Margit (Mártha) viszont a jellemzésben tanúsított kellő gondot, sok megfigyelést. A mint a második felvonásban kitör a csöppség ellen, az igazán jól volt megcsinálva. Szakácsné már méltattuk a nyelves gazdaszszony tősgyökeres alakjéért, jó volt Arday Ida, mint Gajdosné, Arday Vilma ordító cseléde azonban esetlen volt. — A férfiak közül Zilahi Gyula (Ambré) és Szakács (Dengelegy) produkáltak szépet. Az első felvonás nagy dözsölése nagy realitással megrajzolt mozzanata a züllő gentry életének. Az elhanyagolt porta, a cigánybanda, élén az ugyan cigányosan játszógó Kondor, tökéletesen tették a kép hangulatát. Zilahi tele volt vidámsággal, szeretetreméltósággal, tréfával. Deéssy ma eltalálta a huncogó uracs impertinenciájának alaphangját. Vadász Lajos a falusi pap, Sarkadi egy béres szerepében érdemel említést. A darab maga nagyon is romantikus, a Csöppség maga nem léphet ki az életbe a színpadról, de oly ügyesen van megrajzolva, hogy alakjai tolják, hajtják a színészt. Innét a darabnak dörgő tapsokban nyilvánuló, nagy hatása.

* **Színházi hírek.** *Bolygó görög.* Buttykay voltaképpen debreceni ember, tagja az itteni Buttykay családnak. Még ha nem volna is olyan kiváló a „Bolygó görög” eperettje, mint a milyen értékes becses alkotás, még ekkor is nagy lehetne az érdeklődés a vasárnap esti premiere iránt. De ez az operette — a fővárosi kritika szerint — a vigzeneszerzés egyik legbecesebb produkciója. A darab nálunk igen fényes kiállításban kerül színre. Az operett társulat élén vesz részt az előadásban. — *Fehér Anna.* Zilahy igazgató megszerezte előadásra Gárdonyi Géza népdramáját a „Fehér Annát”, mely a király színházban igen nagy sikert aratott.

TAVIRATOK.

Az új angol kabinet.

London, dec. 11. Az új kabinet a következőképpen alakult meg: miniszterelnök és a kincstár első lordja: Cambell Bannerman Henry, főkanclár: Riede Róbert, kincstári kanclár Asquith, belügy: Gladston Herbert, külügy Gray Edvard, gyarmatügy: Earl of Elgin, hadügy: Haldane, India: Morley, az admirális első lordja Tweed Mouth, kereskedelemügy: Lloyd George, helyi igazgatás: Burns John munkáspárt, Skócia minisztere: Sinclair, postafőigazgató: Sidney Buxton, Írország: Bryce, a titkos tanács elnöke: Earl of Grebe, az állami pecsét őre: Ripon marquis, közoktatásügyi: Birrel Augustin, Lancaster hercegség kanclárja: Pobler Henry. A kabinethez nem tartozó miniszterek: Írország lord helytartója Marl of Aberdeen, Írország lordkanclárja: Walker, közmunkaügyek főbiztosa Harcourt Lewis Wernon.

Filó Lajos meghalt.

Nagykőrös, dec. 11. Filó Lajos református lelkész, aki csak nemrégiben 60000 koronát adományozott az ottani református egyháznak jótékony célokra, — ma 77 éves korában hirtelen meghalt. A halálozás városszerte mély részvétet keltett.

Szociál isták gyűlése.

Zilah, dec. 11. Zilahon a szociáldemokraták tegnap népes gyűlést tartottak, a melyen állásfoglaltak az általános választói jog mellett. A gyűlésen, a mely elejétől végig a legnagyobb rendben folyt le, számos függetlenségi polgár is részt vett.

Lovagias uton.

Budapest, dec. 11. Ismeretes, hogy a komáromi installáción Zichy Miklós gróf és Kubinyi Géza között lovagias ügy támadt. Ezt a becsületügyet ma lovagiasan elintézték.

Diszebéd a tudósok tiszteletére.

Stockholm, dec. 11. A Nobel alapítvány ma délután a díjnyertesek tiszteletére ebédet adott. Gusztáv Adolf herceg Koch tanár nejét vezette asztalhoz. Az ebédén Jenő herceg a hatóságok és tudományok sok képviselője és más személyiségek vettek részt. Boströn tanár Oszkár királyt élte. Gusztáv Adolf herceg Nobel emlékét dicsőítette. Aztán a díjnyerteseket éltették. Koch tanár és Sienkievic személyesen mondtak köszönetet. Lenard és Beyer tanár nevében Müller német követ mondott köszönetet. — Wirseh dr. Sienkievic tanárt francia nyelven köszöntötte fel Sienkievic francia nyelven válaszolt.

Gyilkosság összeszólközésből.

Kézdivásárhely, dec. 11. Kézdi-Szent-Lélek és Kézdi Szent-Kereszt közti országúton Veres István és Gyergyál Ferenc földművesgádák, kik hosszabb idő óta gyűlöl-

kódással viseltettek egymás iránt, összeszólköztek, mire Veres István revolvert rántott és agyonlőtte Gyergyán Ferencet, a ki nyomban meghalt. A gyilkost letartózták.

A póttartalékosok behívása.

Nyitra, dec. 10. A közös hadseregbeli póttartalékosok tényleges szolgálatra való behívása és a kiszolgált legénység visszatartása tárgyában Markhot Gyula nyitrai alispán feliratára a honvédelmi miniszter tegnap válaszolt. Az alispán feliratát mint törvényes alappal nem bíró feliratot visszautasította és elrendelte, hogy a honvédelmi miniszternek e tárgyban kiadott rendeletét haladéktalanul fogantossítsa, tehát a behívó hirdetményeket függesztesse ki, kijelentvén egyúttal azt is, hogy a kérdéses ügyben kiadott rendelet az 1889. 21. t. c. 19. § a sz. rnt föltétlenül végrehajtandó és hogy arra nézve csak a végrehajtás után és csak a törvényhatósági bizottság, nem pedig az alispán írhat fel a képviselőházhoz. A miniszter köteleességévé tette az alispánnak, hogy az említett rendeletnek megtörtént pontos végrehajtásáról öt nap alatt annál bizonyosabban tegyen jelentést, mert ellenkező esetben hivatalos köteletségének megtagadását látná magatartásában és ezért ellene a megtorló eljárást azonnal folyamaiba tenné.

Budapesti gabonatörzsde.

Budapest, dec. 11.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv jó. Tartott irányzat mellett 30,000 métermázsakerült forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek változatlanok. — Idő deült.

Buza áprilisre	17.18—20.
Buza októberre	16.76—78.
Ross áprilisre	14.16—18.
Éab áprilisre	14.20—24.
Tengeri májusra	13.62—64.
Repce 1906. augusztusra	26.60—80.

Szerkesztői-posta.

Régi előfizető. Teljesen igazsága van, hogy a xasárnap és a hét másnapján rendezett estélyek, bár ezek inkább felekezeti jellegűek a közönségre jótékony hatással bírnak. Főleg vasárnap délután. Alig van 4 óra, már este van. A színház félnyelkor kezdődik, s az idő unalmasan, lomhán telik el. A felolvasások s más szórakozással összekötő többi estélyek tehát ez időre tehetők, mint a tapasztalat mutatja, ez teljesen bevált. Most vasárnap volt például a protestáns estély, egy talpalatnyi üres hely nem volt. Bár az estély inkább vallásos jellegű volt, de mindenki csendben, figyelemmel hallgatta az érdekes előadásokat. Mindez jele annak, hogy az emberek a szép, okos beszédet szeretik s bármikor szívesen meghallgatják, különösen pedig, ha az ta-

nulságos is. Ha aztán az ilyen estélyeket még zene, vagy más efféle előadások is fűszerezik, nem is emlíve például egy kis, rövid szindarabot, mely szellemtől sziporkázik, az ilyen este gyönyöreire a közönség mindig szívesen vissza emlékezik. Mi a magunk részéről nagyon helyeseljük ezeknek az estélyeknek a megtartását s nagy elismeréssel adózunk a rendezőknek, kik önzetlenül fáradoznak a közjólét érdekében.

Ifj. Sz. J. Jónni fognak.

Városi Színház.

Bérlet 64. szám (A)

Kedd, 1905. évi december hó 12-én:

Csöppség.

Enekes vigjáték 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Dengelegi — — — —	Szakács Andor
A Csöppség, leánya — —	Szabó Irma.
Gajdosné, alkalmazottja —	Ardai Ida.
Ambro — — — —	Zilahy Gyula.
Leneci — — — —	Deóssy Alfréd.
Mártha, a huga — — — —	Markovics M.
Tanító — — — —	Szabó Gyula.
Jancsi, Ambró kocsisa —	Sarkadi Vilmos.

Holnap, szerdán, december hó 13-án:

Csepürágók.

Operette.

Nyilt-tér.

Utazásnál csélszerű. — Nélkülözhetetlen rövid használat után. Orvosilag megvizsgálva.

Bécs 1887 Julius 3

Kalodont

nélkülözhetetlen

Fog-Krém.

A fogak tisztán tartására, eltávolí minden szenny a fogusak között, áralmas szreket megsemmisít frisztó üdítő hatása, mely „Kalodont” név alatt az egész művelt világban el van terjeve mint a legkitünőbb fogtapsz.

— 2. —

A legjobb arc-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Kittinó toillet szappanok a kenőcs használatához

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsza és krém. 1 doboz ára 1 korona.

Szerail-szajviz. A legjobb szajviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban

Egy tégely ára
1 ker. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

KÉZIMUNKA KIALLITÁS BENYÁTS EMIL

külön kézimunka osztályában.

Olcsó árak!

Nagy választék!

Berlitzrendszerű

Nyelviskola

Francia, Német, Angol nyelv-
és irodalom.

Osztály és magánoktatás

Felvételek naponta:

d. e. 11-12. d. u. 5-6.

Széchenyi-u. 19. sz.

Szabályzatokat ingyen és bérmentve.

Világos fény!

Hosszu égési idő tartam!

Kitűnő minőség

70 év óta fennálló milli-gyertyáknak etikettjemegeváltozott s most így néz ki.

Óvunk mindenkit utázatoktól.

A mi etikettünk, a szó Milly, úgy a jegy Nap törvényesen vannak védve.

„Hollandi gyomorcsépp”

a legkitűnőbb háziszser minden-
nemű gyomorfájásnál, gyomorgörcsénél,
emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve min-
den üveghez.

Kéznél tartása kiválóan ajánlható
oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni
mennek vagy akik tanyákon vagy
kis faluban tartózkodnak, hol baj
esetén orvosi segítséghez azonnal nem
juthatnak.

1 üveg „hollandi csépp” ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszerárban

DEBRECEN, városházzal szemben.

Kardos László üzletében

Kossuth-utca 9.

az év végén szokásos

ALKALMI ELADÁS

megkezdődött, melyen a kiállított
kifogástalan minőségű árucikkek,

mélyen leszállított áron,

25-50%

engedménnyel

kerülnek eladásra.

HIRDETÉSEK

felvételek e lap kiadóhivatalában.

Karácsonyi és ujévi ajándékek!

Legfinomabb achromaticus

Színházi és mezei látcsövek

gyöngyház aluminium és különféle foglalattal.

Göerz fèle-Trieder-Binoele

(prismás látcsövek) Pontos kipróbált

Anerád légsulymérők

(időjelzők)

Szemüvegek és orrcsíptetők

arany, ezüst double keretekben és minden látsze-
részi cikkek legfinomabb kivitelben kaphatók:

Fisher Jakob

látcsőészemlé

DEBRECENBEN, Főter.

Alapítva 1875. Több eredménnyel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIM

tulhalmazottsága miatt évtizedek óta
kittünő hírnévnek örvendő
cs. és kir. udvari

butorgyáram

elismert elsőrendű készítményeit a leg-
olesőbb árak mellett ajánlom a nagy-
érdemű vevőközönségnek.

Költségvetéssel és mintákkal kívánatra
díjmentesen szolgálók.

Schwartz Vilmos

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

TÓTH GYULA
DEBRECEN, PIAC-UTCA 20-27-ik SZÁM

Budweisz-i és honi gyártmányu porcellán
valamint Meldinger kőpeny és öntőt

Vaskályhák,
Minden szerkezetű vas- és porcellán burkolatu konyhák,
Multiplicator hőfejlesztő kályhabetékek.

Vadászfegyverek
és felszerelések revol-
ferek, hűvelyek és töl-
tények **Lőpor-áruda.**
Ujdonság! **Browning**
rendszerű ismétlőfegy-
ver 1904 minta.

Képes árjegy-
zék ingyen és
bérmentve.

Szén- és fakosarak, melegvédők für-
dőkádak vasbutorok, gyermekszékek és
kocsik, mosdókészletek, fényezett kony-
hafelszerelések, gépmangrók és fa-
csarók gummi átvonattal.

Ékszer különleges ségek

KIZARÓLAG

Halász Nándor ékszerésznél kaphatók
DEBRECEN Piac-utca 24 szám.
(Fehérló szálló épületében.)

Öltözködjünk

jól és olcsón a Ma-
gyar és Angel posz-
tó gyárak készít-
ményeinek d u s
r a k t á r á b ó l.

Menjünk
Ranunkel H. és Fia

posztó nagykereskedőhöz.

Egyedüli gőzbutorgyár

Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban
a legmodernebb butorok és szoba be-
rendezések a legegyszerűbbtől a fény-
tűzésig a legsolidabb kivitelben legju-
tányosabban kaphatók.

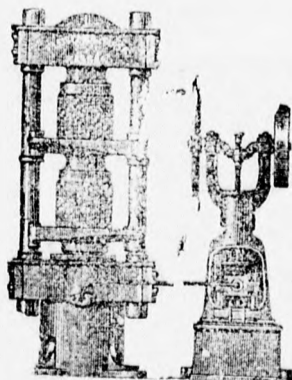
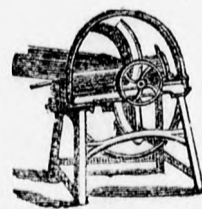
KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főtér.

FLEISCHER és TARSA

gépgyára és
vasöntődéje

KASSAN, Vám-utca 11-ik szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával célszerűen s gondosan gyártott gépeit, nevezetesen:

Szecskaavágókat kéz- és járgányhajtásra
Répavágókat s tengeri morzsolókat,
Olajsajtókat s olajmagpörkölőket,
Olajmag zuzókat,
Örlő és daráló malmokat,
Teljes malom-berendezéseket,
Progress-isztító-gépeket, liszt osztályozó hengereket,
Továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgépeket, és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket stb.

Gyártmányaink állandó készletét tartjuk gyárunkban.
Bizományaink árjegyzékét kívánatra küldjük.

Gesztina Lajos urnál Debrecenben.

Gyártmányaink árjegyzékét kívánatra bérmentve küldjük.